

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 07
Rotel 0714

DOM
2012-09-24
Stockholm

Mål nr
B 360-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Attunda tingsrätts dom den 8 december 2011 i mål nr B 2495-11, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Robert Näppi
Åklagarmyndigheten
Norrorts åklagarkammare i Stockholm

Klagande (Tilltalad)

Alex Matservice AB, 556679-8590
Gökvägen 6
185 34 Vaxholm

Ombud: Jur.kand. Clarence Crafoord och jur.kand. Sebastian Scheiman
Box 2215
103 15 Stockholm

SAKEN

Företagsbot

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom och lämnar talan om företagsbot utan bifall.
 2. Alex Matservice AB får ersättning av staten för rättegångskostnader i hovrätten med 10 317 kr avseende ombudsarvode.
-

Dok.Id 1034346

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 670 50	08-561 670 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd7@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN

Åklagaren har förklarat att han godtar tingsrättens bedömning att företagsboten enbart kan grundas på att det trots förbehåll förekommit mjölhantering i verksamheten. Han har justerat talan på så sätt att tiden ska vara den *7 november – 2 december 2008* samt att det mjöl som förekom var *vetemjöl*.

Alex Matservice har yrkat i första hand att talan om företagsbot ska ogillas och i andra hand att företagsboten bestäms till 5 000 kr.

Åklagaren har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

Alex Matservice har yrkat ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Hovrätten har tagit del av tingsrättens videoinspelade förhör med bolagets ställföreträdare Helene Graumann Kahlbom och med vittnena Kerstin Setterlöf och Gunilla Lindström som båda är anställda vid miljö- och hälsoskyddsnämnden. Skriftlig bevisning har åberopats.

Den hantering av vetemjöl som talan om företagsbot grundar sig på har ostridigt inträffat den *2 december 2008* och gällde tillagning av raggmunkar. Alex Matservice har bl.a. gjort gällande att företrädare för bolaget vid den tiden *inte* kände till att det fanns gällande beslut om förbehåll om vetemjöl.

Åklagaren har åberopat ett beslut av miljö- och hälsoskyddsnämnden den *8 oktober 2008* som anger att bakning får ske max en gång per vecka. Till en början noterar hovrätten att vetemjöl inte nämns i detta beslut men framförallt har beslutet upphört att gälla efter den *1 december 2008*. Detta beslut kan alltså inte läggas till grund för en företagsbot för något som inträffade den *2 december 2008*.

Det finns sedan två beslut som är daterade den *7 november 2008*. I det första beslutet har ett tidigare beslut om förbud mot utleverans upphävts. Detta beslut har enligt anteckning i beslutet samma dag kommunicerats med Helene Graumann Kahlbom.

Men detta beslut berör inte hanteringen av vetemjöl. – Det *andra beslutet samma dag* anger emellertid att nämnden utfärdar ett förbehåll av innebörd att bolaget får använda vetemjöl endast vid bakning och att bakning får ske max en gång per vecka. Det skulle möjligen vara det beslutet som skulle kunna läggas till grund för en företagsbot för det fall överträdelse skett.

Helen Graumann Kahlbom har dock uppgett att hon inte kände till att det nya godkännandet innehöll ett förbehåll om vetemjöl. Vittnena från kommunen har inte lämnat någon uppgift som ens antyder att de muntligen underrättat bolaget om förbehållet om vetemjöl av den 7 november 2008. Vidare finns ingen anteckning om kommunikering med bolaget i detta beslut och av nämndens ärenderegister framgår inte heller att detta beslut expedierats till bolaget eller på något annat sätt kommit bolagets ställföreträdare till del.

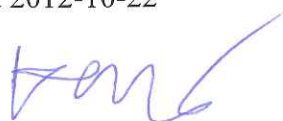
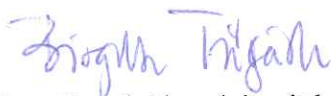
Det är därmed inte visat att företrädare för Alex Matservice den 2 december 2008 kände till eller ens hade anledning att tro att det skulle finnas ett förbehåll om hantering av vetemjöl.

Redan av detta skäl ska någon företagsbot inte dömas ut.

Alex Matservice har därmed rätt att få ersättning för sina rättegångskostnader i hovrätten. Begärt belopp är rimligt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Domen får överklagas senast 2012-10-22

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Kerstin Elserth (referent) och Birgitta Trägårdh, tf. hovrättsassessorn Emma Brehmer samt nämndemännen Christina Järnstedt och Christine Kramer Martinsson.

Hovrätten är enig.

ATTUNDA TINGSRÄTT

DOM
2011-12-08
Meddelad i
Sollentuna

Abbtalaga 12

1

Mål nr B 2495-11

Bilaga A

PARTER

Åklagare

Kammaråklagare Anne-Marie Nyholm
Norrorts åklagarkammare i Stockholm

Motpart

Alex Matservice AB, 556679-8590
Gökvägen 6
185 34 Vaxholm

Ställföreträdare:

Helene Graumann Kahlbom
Gökvägen 6
185 34 Vaxholm

Ställföreträdare:

Ernst Kahlbom
Gökvägen 6
185 34 Vaxholm

DOMSLUT

Alex Matservice AB åläggs företagsbot med 10 000 kr.

Dok.Id 311929

Postadress
Box 940
191 29 Sollentuna

Besöksadress
Tingsvägen 11

Telefon
08-561 695 00
E-post: attunda.tingsratt@dom.se
www.attundatingsratt.domstol.se

Telefax
08-561 695 01

Expeditionstid
måndag – fredag
08:30-16:00

B 360-12

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har yrkat att Alex Matservice AB ska åläggas företagsbot enligt bilaga 1.

Alex Matservice AB har bestritt yrkandet.

DOMSKÄL

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat ett antal beslut meddelade av Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd under perioden den 23 juli 2008 till den 3 december 2008. Av dessa beslut och den i övrigt förebringade utredningen framgår inledningsvis följande.

Den 21 juli 2008 genomförde miljö- och hälsoskyddsnämnden en inspektion av Alex Matservice AB:s livsmedelsanläggning. Ett flertal brister i hanteringen konstaterades vilket innebar att anläggningen blev underkänd. Sedan företaget åtgärdat bristerna meddelade nämnden den 8 oktober 2008 ett villkorat godkännande för anläggningen. I beslutet angavs att företags verksamhet bl.a. omfattade ”Utleverans av varma/kalla rätter till förskola ca 20 portioner”. Den 5 november 2008 förbjöd nämnden utleverans av livsmedel från anläggningen. Nämnden hade vid kontroll av vissa förskolekök upptäckt att företaget levererat ett större antal portioner än vad företaget haft tillstånd till. Leveranserna omfattade även specialkost. Nämnden ansåg att det fanns stor risk för att maten som levererades inte var säker och meddelade därför ett omedelbart förbud. Den allvarligaste bristen var enligt nämnden att företaget inte hade redovisat några rutiner för hanteringen av allergikost. Förbudet mot utleverans upphävdes den 7 november 2008 sedan nämnden vid ett besök i anläggningen samma dag konstaterat att företaget vidtagit sådana åtgärder att beslutet kunde hävas. Samma dag meddelades ett nytt godkännande avseende det ökade antalet portioner. Detta godkännande

innehöll ett förbehåll om att mjöl inte fick hanteras i verksamheten. Den 2 december 2008 genomförde nämnden ytterligare en inspektion av anläggningen. Vid inspektionen konstaterades bl.a. brister i hanteringen av specialkost samt att allergener hanterades på ett sådant sätt att det fanns risk för att korskontamination kunde uppstå.

Förhör har hållits med ställföreträdaren Helene Graumann Kahlbom. Vidare har vittnesförhör hållits med livsmedelsinspektörerna Kerstin Setterlöf och Gunilla Lindström.

Vid förhören har följande framkommit.

Helene Graumann Kahlbom: Företaget hade ursprungligen ett godkännande för utleverans som avsåg 20 eller 30 portioner till en förskola. Godkännandet omfattade även specialkost. Under hösten 2008 började företaget att leverera ett större antal portioner till flera förskolor. Det rörde sig sammanlagt om ca 200 portioner. Hon funderade inte så mycket på att det ökade antalet portioner inte omfattades av det tidigare godkännandet. Hon tog inte någon kontakt med nämnden för att meddela förändringen. Hon kände inte till att det fanns en skyldighet att meddela en sådan förändring. Numera krävs inte ett godkännande för att öka antalet portioner. Det förbud mot utleverans som meddelades i november 2008 berodde på att nämnden var missnöjd med de boxar som företaget använde. Nämnden hade vid inspektion upptäckt att en box var trasig på utsidan. De ringde samma dag och meddelade att företaget hade förbud att leverera. Så snart de hade hyrt andra boxar fick företaget påbörja leveranserna igen. Det sades ingenting om att de hade levererat för mycket. Det var endast boxarna som nämndes. En ny ansökan om godkännande gjordes i slutet av oktober 2008. Företagets leveranser till förskolorna omfattade även en glutenfri portion. Hon har arbetat med glutenfri mat i 20 år och vet hur den ska hanteras. Hon hade dock missat att skriva ner rutinerna vilket nämnden hade synpunkter på. Den glutenfria portionen tillagades på morgonen innan annan matlagning ägde rum. Hanteringen skedde alltid åtskilt från övrig hantering. Det stämmer att mjöl användes i verksamheten. Hon förde diskussioner med nämnden om möjligheten att utesluta mjöl

vid hanteringen. Hon visste dock inte att företaget inte fick använda mjöl. Hon minns inte att det ställdes krav avseende mjölhanteringen i det nya godkännandet.

Kerstin Setterlöf: Hon inspekterade anläggningen den 21 juli 2008. Verksamhet bestod till största delen av lunchservering. Det förekom även utleverans av ca 20 portioner till en förskola. Restauranglokalen var gammal och rengöringen bristfällig. Det saknades också rutiner i vissa avseenden. Anläggningen blev därför underkänd och företaget förelades att åtgärda vissa punkter. Ett uppföljande besök gjordes i slutet av september 2008. Vid det besöket såg det mycket bättre ut. Bedömningen var att företaget hade åtgärdat bristerna. I början av oktober 2008 fick företaget ett villkorat godkännande. Av godkännandet framgick tydligt vilken hantering som tilläts. Viss hantering kunde inte ske på grund av lokalens utformning. Det var i det skedet inte någon diskussion om specialkost. Under hösten 2008 inspekterades ett antal förskolor. Det visade sig att vissa förskolor fått mat från företaget. Det var fråga om ett större antal portioner än vad som angivits i godkännandet. Hon tog kontakt med företaget och upplyste om att de var skyldiga att anmäla förändringar i antalet portioner. De kom överens om att företaget skulle ge in en ny ansökan så att en förnyad prövning kunde ske. När ansökan gavs in framgick att det var närmare 210 portioner som levererades. Detta påverkade restaurangens riskklassificering. Den 5 november 2008 förbjöd nämnden fortsatta utleveranser från företaget. Anledningen var bl.a. att de värmeboxar som maten levererades i inte var bra. Det fanns dock andra grunder för förbudet. Det saknades bl.a. rutiner avseende tillagning av specialkost och det hanterades ett stort antal portioner i en liten lokal. Förbudet hävdades eftersom det mest akuta åtgärdades. Efter redovisning av rutiner från företagets sida meddelades ett nytt godkännande avseende det större antalet portioner. Beslutet meddelades den 7 november 2008. Godkännandet innehöll dock vissa förbehåll. Bl.a. framgick att företaget inte fick använda mjöl i verksamheten. En ny inspektion gjordes den 2 december 2008. Inspektionen gjordes vid lunchtid för att se hur hanteringen av kosten fungerade i praktiken. Det framkom då att mjöl hanterades i verksamheten trots förbehållet.

Gunilla Lindström: Det fanns flera skäl till att förbud mot utleverans meddelades. Det förelåg bl.a. brister i utrustningen och i rengöringen av lokalen. Utleveranserna av mat hade ökat i omfattning. Kompetensen rörande hanteringen av allergikost var bristfällig. Sammantaget gjorde nämnden bedömningen att hanteringen inte var tillräckligt säker. Förbudet hävdades sedan bristerna hade åtgärdats. Att hävning skedde berodde mycket på att de fick in bra rutiner för hur hanteringen av allergikost skulle ske. Vid kontrollen av verksamheten fokuserade nämnden på mjölhanteringen. Bedömningen var att bakning fick ske en gång i veckan. Något mjöl fick i övrigt inte hanteras vid matlagningen. Med tanke på hur sliten lokalen var och hur dåligt rengöringen sköttes så var förbehållet relevant. De konstaterade vid inspektionen i december 2008 att mjöl hanterades i verksamheten trots förbehållet. Företrädaren uppgav att specialkosten gjordes under helgerna och att företaget på så sätt klarade av hanteringen.

Tingsrättens bedömning.

Enligt 36 kap. 7 § brottsbalken ska näringsidkare åläggas företagsbot för brott som har begåtts i utövningen av näringsverksamheten, och som inte varit riktat mot näringsidkaren, om det för brottet är föreskrivet strängare straff än penningböter och näringsidkaren inte har gjort vad som skäligen kunnat krävas för att förebygga brottsligheten, eller brottet har begåtts av en person i ledande ställning grundad på befogenhet att företräda näringsidkaren eller att fatta beslut på näringsidkarens vägnar, eller en person som annars haft ett särskilt ansvar för tillsyn eller kontroll i verksamheten.

Åklagaren har gjort gällande att företrädarna för Alex Matservice AB har gjort sig skyldiga till brott mot livsmedelslagen. Som tingsrätten har uppfattat åklagarens talan består brottsligheten dels i att utökad verksamhet inte anmälts till kontrollmyndigheten, dels i att ett förbud att använda mjöl i verksamheten har överträtts.

Av artikel 6.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien följer att livsmedelsföretagare har en skyldighet att underrätta behörig myndighet om betydande ändringar i verksamheten. Det framgår av utredningen att företaget först efter påpekande från nämnden anmält att antalet levererade portioner ökat från 20 till drygt 200. Företaget borde ha anmält detta förhållande i ett tidigare skede. Leveranserna till förskolor synes dock inte ha varit företagets huvudsakliga verksamhet. Det är inte heller klart vad som ska anses utgöra en betydande ändring i verksamheten enligt den angivna förordningen. Företagets underlåtenhet att anmäla den utökade verksamheten kan mot denna bakgrund inte anses ha utgjort ett brott mot livsmedelslagen.

Såvitt gäller användningen av mjöl har det framkommit att det godkännande som meddelades i början av november 2008 innehöll ett uttryckligt förbehåll om att mjöl inte fick hanteras i verksamheten. Vid den inspektion som gjordes i december 2008 visade det sig att mjölhantering förekom trots förbehållet. Företrädarna för bolaget har haft en skyldighet att se till att någon mjölhantering inte förekom i verksamheten. Genom att underlåta detta har de i vart fall av oaktsamhet brutit mot förbehållet i det godkännande som nämnden meddelat. Därmed har ett brott mot livsmedelslagen begåtts i utövningen av näringsverksamheten. För sådant brott är föreskrivet strängare straff än penningböter. Företaget ska därför åläggas företagsbot.

När storleken för företagsbot bestäms ska enligt 36 kap. 9 § brottsbalken, med beaktande av straffskalan för brottet, särskild hänsyn tas till den skada eller fara som brottsligheten inneburit samt till brottslighetens omfattning och förhållande till näringsverksamheten. Straffskalan för det aktuella brottet är dagsböter. Det har inte framkommit att brottsligheten medfört någon skada. Närmare utredning om den fara som brottsligheten inneburit saknas. Med hänsyn härtill bör företagsboten bestämmas till 10 000 kr.

ATTUNDA TINGSRÄTT

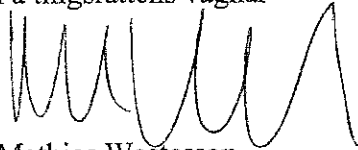
DOM
2011-12-08

B 2495-11

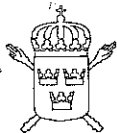
HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 400)

Ett överklagande ska vara ställt till Svea hovrätt och ska ha kommit in till tingsrätten senast den 29 december 2011.

På tingsrättens vägnar

Mathias Wastesson

ÅKLAGARMYNDIGHETEN
Norrorts åklagarkammare i Stockholm

Kammaråklagare Anne-Marie Nyholm

Ansökan om stämning

2011-03-25

Sida 1 (2)
Handling 18
Ärende AM-10882-09
Handläggare 101-11

Blaga 1

Attunda tingsrätt

ATTUNDA TINGSRÄTT

Ink. 2011-03-29
Akt. 02495-11-4
Aktbil. /

TR mål:
Handl.: OVR

Tilltalad: efternamn och alla förnamn		Tiltalsnamn	Yrke/titel
1 Alex Matservice AB			
Behörig ställföreträdare: Helene Graumann Kahlbom			
Personnr	Medborgare i	Telefon	Tolkbehov
556679-8590			
Adress			
Gökvägen 6, 185 34 VAXHOLM			
Offentlig försvarare/ombud			
Önskas			
Frihetsberövande m.m.			
Delgivningsuppgifter			

TALAN OM FÖRETAGSBOT

Yrkande

Det yrkas att bolaget Alex Matservice AB åläggs företagsbot.

Grunder

Företrädaren ^{MC} för bolaget Alex Matservice AB har i vart fall under tiden 24 oktober – 9 december 2008 hanterat livsmedel i lokalér på Tumstocksvägen i Täby kommun. Verksamheten har pågått med utleverans av färdiglagade livsmedel, totalt ca 210 portioner, till olika förskolor trots att bolaget vid tidpunkten endast varit godkänd för utleverans till en förskola och ett betydligt lägre antal portioner (ca 20 stycken). Det skall vidare anmärkas att bolaget leveranser även omfattade specialkost för allergiker av olika slag (bl a gluten intoleranta). Bolaget fick den 5 november 2008 ett beslut om förbud (utan vite) om utleveranser av mat. Efter en uppföljande inspektion kunde förbudet hävas den 7 november 2008 och beslut om nytt godkännande togs. I detta villkorade godkännande ingick ett förbehåll att inget mjöl fick hanteras i lokalerna. Vid inspektion den 2 december 2008 kunde konstateras att företaget bröt mot detta förbehåll. Efter påpekande upphörde därefter verksamheten med beredning av specialkost för glutenintoleranta.

Södra Roslagens
miljö- och hälso-
skyddskontor

I sin åtalsanmälan den 23 mars 2009 har kontrollmyndigheten ^gangett under rubriken Riskbedömning, att man bedömt den utökade verksamheten som riskfylld eftersom verksamheten hade ont om utrymme, bristande utrustning och

bristfälliga rutiner för separering, rengöring, utleverans och tillagning/beredning med avseende på specialkost och det stora antalet portioner. I tillägg den 24 mars 2009 till anmälan har anförts att kontrollmyndigheten ser särskilt allvarligt på överträdelserna eftersom barn med allergier är en känslig målgrupp. Felaktigheter i hanteringen av allergikost kan få mycket allvarliga konsekvenser.

Företräda^{na}ren för Alex Matservice AB är ansvarig^a för att ansökan om godkännande för den utökade verksamheten inte ingivits till kontrollmyndigheten.

Den beskrivna brottsligheten, som i vart fall skett av oaktsamhet, är att bedöma som brott mot livsmedelslagen. Personligt straffansvar är inte aktuellt eftersom preskription inträtt.

Brottet har skett i näringsverksamhet och då näringsidkaren inte gjort vad som skäligen kan krävas för att förebygga brottsligheten samt då brottet begåtts av person i ledande ställning med befogenhet att företräda näringsidkaren eller fatta beslut på näringsidkarens vägnar, skall företagsbot åläggas.

Lagrum

36 kap 7 § brottsbalken

7 och 29 §§ livsmedelslagen (2006:804)

Bevisning

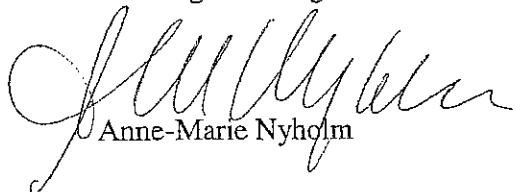
Förhör med **Helene Graumann Kahlbom** i hennes egenskap av behörig företrädare för Alex Matservice AB. Hon skall höras angående omständigheterna kring ansökan om godkännande och vad hon gjort för att tillse att en ansökan om godkännande skulle inges, till styrkande av att hon såsom företrädare för bolaget inte gjort vad som skäligen kan krävas för att förebygga brottsligheten.

Vittnesförhör med livsmedelsinspektörerna **Kerstin Setterlöf** och **Gunilla Lindström** ang sina kontakter med företräda^{ren} för bolaget samt de inspektioner som gjorts till styrkande av att livsmedelshanteringen inte varit godkänd samt att näringsidkaren inte gjort vad som skäligen kan krävas för att förebygga brottsligheten.

Beslut om föreläggande, förbud och villkorade godkännande mm – s 17-29 fup

Övrigt

Föreslagen företagsbot: 20.000 kronor.

Anne-Marie Nyholm

*Justeringarna gjorda av
åklagaren vid huf.*

